

СТАНОВИЩЕ

относно научната дейност на **гл.ас. д-р Ваня Илиева Акова**, кандидат в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в област на висше образование **6. Аграрни науки и ветеринарна медицина**, професионално направление **6.1. Растениевъдство**, научна специалност „**Овоощарство**“, обявен в ДВ бр. 75 (20.09.2022 г.)

Член на Научното жури: Проф. д-р **Лиляна Руменова Начева**, Институт по овоощарство – Пловдив, Селскостопанска Академия (CCA), хабилитирана по професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност „Овоощарство“ (професор) и 4.3. Биологически науки, научна специалност Физиология на растенията (доцент), определена със Заповед № РД 05-211/22.11.2022 г. на Председателя на CCA.

За участие в конкурса е допуснат един кандидат – гл.ас. д-р Ваня Илиева Акова. Комплектът от документи и материали на кандидата е коректно представен в съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за развитието на академичния състав в CCA.

I. Наукометрични показатели на представената научна продукция

Д-р Акова участва в конкурса с 26 публикации, 24 от които са в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

Група показатели	Показател	Брой точки по националните изисквания	Брой точки на кандидата
A	1. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор".	50	50
B	4. Хабилитационен труд – научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus)*	100	155.71
Г	7. Научна публикация в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), извън хабилитационния труд 8. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове.	200	203.5
Д	13. Цитирания в научни издания, монографии, колективни томове и патенти, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus)*	50	75
ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ:		400	484.21

От приложената по-горе таблица се вижда, че кандидатът за заемане на академична длъжност „Доцент“ покрива минималните национални изисквания (ЗРАСРБ, Правилник за прилагане на ЗРАСРБ), в област 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1. Растениевъдство, както и минималните изисквания на Правилника за развитието на академичния състав в ССА по всички показатели. Съгласно изброените нормативни документи, при задължителните показатели за академичната длъжност „Доцент“ общо **400** точки, д-р Акова предоставя информация за получени **484.21** точки. Това е много добра атестация за нейната упорита научно - изследователска дейност.

II. Основни направления в изследователската дейност на кандидата и най-важни научни приноси. Значимост на получените резултати (цитируемост и разпознаваемост на кандидата в научните среди)

От 26 публикации на кандидата, 19 са на английски език и 7 на български език. Десет от тях са в престижни чуждестранни издания, като Acta Horticulturae, Fruit Growing Research, Scientific Papers. Series B. Horticulture.

От посочените 26 труда, 3 (11.5%) са самостоятелни, в 8 (30.8%) е първи автор, в 12 (46.2%) е втори и в 3 (11.5%) - е трети автор. Това ми дава основание да считам, че д-р Акова е била „движещата сила“ в голяма част от научните разработки.

В настоящия конкурс д-р Акова представя резултатите от своята научна кариера през в периода 2016-2022 г. Цялостната изследователска дейност на кандидата е в областта на овошарството, като обхваща методи за отглеждане и анализ на овощните растения и плодовата продукция.

Изследователската работа на кандидата може да бъде, макар и условно, групирана в четири основни направления:

- Оптимизиране на производството на овощен посадъчен материал чрез отглеждане на растенията в контейнери;
- Екологосъобразни подходи в отглеждането на овощните култури;
- Оптимизиране на методите за определяне на органичен въглерод (ОС) и органична материя (SOM) с оглед изследванията на овощните видове;
- Анализ на качеството на плодовете и взаимовръзката със сензорните им характеристики.

Напълно приемам представената от кандидата много обстойна справка за приносите от извършените изследвания и нейната научна продукция.

Експериментите за оптимизиране на производството на овощен посадъчен материал чрез отглеждане на растенията в контейнери включват както култивиране на подложки, така и на присадени растения.

Изследванията при кайсия (публикация 7), праскова (публикация 12), череша (публикации 15 и 16) и орех (публикации 4 и 14) биха могли да залегнат в основата на бъдеща технология за производство на посадъчен материал в контейнери.

В изследователската работа умело са подбрани съвременни, перспективни подложки като GiSela 6 (за череша), Myrobalan 29 С (за слива и кайсия) и GF677 (за праскова), които са търсени от производителите. Така изследванията на д-р Акова и нейния екип имат не само теоретичен аспект, а и реален научно-приложен принос.

Екологосъобразните подходи в отглеждането на овощните култури са застъпени в голяма част от представените изследвания, като прилагането на биопродуктите Лумбреко, Агрифул и Хумустим в овошарството са перспективни и също биха могли да намерят реално практическо приложение.

Трябва да се отдаде значимото и на методологичните приноси в научните изследвания на кандидата. Овощните култури като многогодишни дървесни видове имат своята специфика на изследване и усилията на кандидата за адаптиране и оптимизиране на методите за определяне на органичен въглерод (ОС) и органична материя (SOM) при овощните видове са ценни от практическа гледна точка.

Също така, важно направление е характеризирането на плодовата продукция, с оглед на качеството на плодовете и сензорните им характеристики. Такива анализи са изведени с новите сортове, създадени в ИО - праскова 'Ласкава' и 'Евмолпия', (публикация 6), слива сорт 'Пагане' (публикация 1) и нектарини (публикация 21) и са много важен елемент от селекционния процес.

III. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания, публикации в престижни списания, награди, членство в международни и национални научни органи и др.

Значимостта на получените от кандидата в конкурса резултати може да се оцени с тяхното цитиране от други изследователи, представяне на научни форуми, както и с разработването на научни проекти. Включените в справката 5 цитата са в международни издания, реферираны в световноизвестните бази данни Web of Science и Scopus. Материалы с участието на гл. ас. Акова са представени пред научната общност на 25 престижни научни форума, което е още един висок атестат за научно-изследователската дейност на кандидата. Членува в НТС.

IV. Инициативност и умения за ръководене на научни изследвания. Допълнителни дейности.

Макар за академичната длъжност „Доцент“ да не се изискват участие и ръководене на научни проекти, д-р Акова има богат опит и в това

направление. Била е ръководител на 1 проект за млади учени към ФНИ и участник в 10 проекта към ССА и ФНИ.

Д-р Акова е ментор по проект за „Студентски практики – Фаза 2“, за периода 2020 г. – 2023 г.

Публикации 25 и 26 са по-скоро научно популярни, но предоставят по достъпен начин иновативната технология за отглеждане на овощен посадъчен материал в контейнери. Оценям високо тяхното значение за трансфер на знания към производителите.

VI. Критични бележки, въпроси и препоръки към кандидата

Познавам д-р Ваня Акова от постъпването й в института през 2016 година. Работили сме по съвместни проекти, като винаги се е открявала с прецизност, точност, инициативност и колегиалност. Нямам критични бележки към научните трудове на кандидата в конкурса. Бих й препоръчала по-прецизно да подбира изданията, в които публикува, като се стреми към такива с по-висок ранг.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на научната и научно-приложната дейност на гл. ас. д-р Ваня Акова считам, че количествените показатели по отношение на представената научна продукция, надхвърлят изискванията, залегнали в минималните национални критерии (чл. 100 и 101) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилник за развитието на академичния състав в ССА за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по всички показатели, което е отличен атестат за нейната научно-изследователска и организационна дейност.

В конкурса за „Доцент“ гл. ас. д-р Ваня Акова участва с 26 публикации, 24 от които са в научни издания, реферирали и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Представила е научната си дейност на 25 научни форума. Била е ръководител или съизпълнител в 11 научни проекта. Цитирана е над 5 пъти в международни издания, реферирали в световноизвестните бази данни Web of Science и Scopus. Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** нейната научно-изследователска дейност.

Напълно убедено предлагам на членовете на Научния съвет по овошарство и лозарство на ССА да оценят положително цялостната дейност на кандидата в настоящия конкурс и да изберат гл. ас. д-р Ваня Акова за академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност „Овошарство“.

14.01.2023 г.
Гр. Пловдив

Изготвил становището:
(проф. д-р Л. Начева)

STATEMENT

regarding the scientific activity of the **Assistant Professor Dr. Vanya Ilieva Akova**, candidate in a competition for the academic position "Associate Professor" in the field of higher education 6. Agricultural sciences and veterinary medicine, professional direction 6.1. Horticulture, scientific specialty "Fruitgrowing", announced in SG no. 75 (20.09.2022)

Member of the Scientific Jury: Prof. Liliana Rumenova Nacheva, Ph.D., Fruitgrowing Institute - Plovdiv, Agricultural Academy (SSA), professional direction 6.1. Horticulture, scientific specialty "Fruitgrowing" (Professor) and 4.3. Biological Sciences, scientific specialty Plant Physiology (Associate professor), appointed as a member of the Scientific Jury according to Order № RD 05-211/22.11.2022 of the Chairman of the Agricultural Academy.

One candidate was admitted to participate in the competition - Assistant Professor Dr. Vanya Ilieva Akova. The set of documents and materials of the candidate is correctly presented in accordance with the ŽRASRB and the Regulations for the development of the academic staff in the SSA.

I. Scientometric indicators of the presented scientific production.

Dr. Akova presented in the competition 26 publications, 24 of which are in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases with scientific information.

Group of indicators	Indicator	Number of points according to the minimum national requirements	Number of points of the candidate
A	1. Dissertation for the award of educational and scientific degree "Doctor"	50	50
B	4. Habilitation thesis or scientific publications in journals that have been referenced and indexed in world-renowned databases with scientific information	100	155.71
Г	7. Scientific publications and reports published in scientific journals, referenced and indexed in world famous databases with scientific information 8. Publications in unrefereed journals with scientific review or published in edited collective volumes	200	203.5
Д	13. Citations or reviews in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information or in monographs and collective volumes (Web of Science и Scopus)	50	75
TOTAL NUMBER OF POINTS:		400	484.21

From the table attached above, it can be seen that the candidate for the academic position "Associate Professor" meets the minimum national requirements (ZRASRB, Rules for the implementation of ZRASRB), in area 6. Agricultural sciences and veterinary medicine, professional direction 6.1. Horticulture, as well as the minimum requirements of the Regulations for the development of the academic staff in the SSA in all indicators. According to the listed normative documents, with the mandatory indicators for the academic position "Associate Professor" a total of **400** points, Dr. Akova provides information on **484.21** points received. This is a very good attestation for her persistent scientific and research activity.

II. Main areas in the research activity of the candidate and the most important scientific contributions.

Of the candidate's 26 publications, 19 are in English and 7 in Bulgarian. Ten of them are in prestigious foreign publications, such as Acta Horticulturae, Fruit Growing Research, Scientific Papers. Series B. Horticulture.

Of the specified 26 works, 3 (11.5%) are independent, 8 (30.8%) are the first author, 12 (46.2%) are the second and 3 (11.5%) are the third author. This gives me reason to believe that Dr. Akova was the "driving force" in much of the research.

In the current competition, Dr. Akova presents the results of her scientific career in the period 2016-2022. The overall research activity of the candidate is in the field of fruit growing, covering methods of cultivation and analysis of fruit plants and fruit production.

The candidate's research work can be, although tentatively, grouped into four main directions:

- Optimizing the production of fruit planting material by growing the plants in containers;
- Ecological approaches in growing fruit crops;
- Optimizing the methods for determining organic carbon (OC) and organic matter (SOM) with a view to the research of fruit species;
- Analysis of fruit quality and the relationship with their sensory characteristics.

I fully accept the very detailed report submitted by the candidate on the contributions of the research and its scientific output.

Experiments to improve the production of fruit planting material by growing the plants in containers include both rootstocks and grafted plants. Research in apricot (Publication 7), peach (Publication 12), cherry (Publications 15 and 16) and walnut (Publications 4 and 14) could form the basis of future technology for the production of planting material in containers.

In the research work, modern, forward-looking rootstocks such as GiSela 6 (for cherry), Myrobalan 29 C (for plum and apricot) and GF677 (for peach), which are in demand by growers, were skillfully selected. Thus, the research of Dr.

Akova and her team has not only a theoretical aspect, but also a real scientific and applied contribution.

Ecological approaches in the cultivation of fruit crops are advocated in a large part of the research presented, as the application of bioproducts Lumbreco, Agriful and Humustim in fruit growing are promising and could also find real practical application.

Significant consideration should also be given to the candidate's methodological contributions to the research. Fruit crops as perennial tree species have their own specificity of research and the candidate's efforts to adapt and optimize methods for determining organic carbon (OC) and organic matter (SOM) in fruit species are valuable from a practical point of view.

Also, an important direction is the characterization of the fruit production, in view of the quality of the fruits and their sensory characteristics. Such analyzes were carried out with the new varieties created in the IO - peach 'Laskava' and 'Evmolpia', (publication 6), plum variety 'Pagane' (publication 1) and nectarines (publication 21) and are a very important element of the breeding process.

III. Significance of the obtained results (citetability and recognition of the candidate in scientific circles)

The significance of the results obtained by the candidate in the competition can be assessed by their citation by other researchers, presentation at scientific forums, as well as by the development of practical projects. The 5 citations included in the reference are in international editions referenced in the world-famous databases Web of Science and Scopus. Materials with the participation of Ch. Associate Professor Akova have been presented to the scientific community at 25 prestigious scientific forums, which is another high certificate for the candidate's research activity. She is a member of NTS.

IV. Initiative and skills for conducting scientific research. Additional activities.

Although the academic position "Associate Professor" does not require participation and management of scientific projects, Dr. Akova has extensive experience in this area as well. She was the head of one project for young scientists at the Bulgarian National Scientific Fund (BNSF) and a participant in 10 projects at the SSA and BNSF.

Dr. Akova is a mentor for the "Student Internships - Phase 2" project, for the period 2020-2023.

Publications 25 and 26 are more popular science, but provide in an accessible way the innovative technology of growing fruit planting material in containers. I highly appreciate their importance for the transfer of knowledge to producers.

V. Critical notes, questions and recommendations

I have known Dr. Vanya Akova since she joined the institute in 2016. We have worked on joint projects, and she has always stood out with precision, accuracy, initiative and collegiality. I have no critical remarks about the scientific works of the candidate in the competition. I would recommend that she select the publications in which she publishes more precisely, aiming for those with a higher ranking.

CONCLUSION

Based on the analysis of the scientific and scientific-applied activity of ch. assistant professor Vanya Akova, PhD, I believe that the quantitative indicators in relation to the presented scientific production exceed the requirements laid down in the minimum national criteria (Articles 100 and 101) of the Regulations for the implementation of ZRASRB and the Regulations for the development of the academic staff in the SSA for occupying the academic position "Associate Professor" by all indicators, which is an excellent certificate for her research and organizational activity.

In the competition for "Associate Professor" Dr. Vanya Akova participated with 26 publications, 24 of which are in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases with scientific information. She has presented her scientific work at 25 scientific forums. She was the supervisor or co-executor in 11 scientific projects. It has been cited more than 5 times in international publications, referenced in the world-famous databases Web of Science and Scopus. All this gives me reason to **POSITIVELY** evaluate her research activity.

With complete conviction, I propose to the members of the Scientific Council for Fruitgrowing and Viticulture of the SSA to positively evaluate the overall activity of the candidate in the current competition and to choose Dr. Vanya Akova, for the academic position "Associate Professor" in professional direction 6.1. Horticulture, scientific specialty "Fruitgrowing".

14.01.2023 г.

Plovdiv

Prepared by:

(Prof. Dr Lilyana Nacheva)